2024/1392

29.5.2024.

UREDBA (EU) 2024/1392 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 14. svibnja 2024.

o privremenim mjerama liberalizacije trgovine kojima se dopunjuju trgovinske povlastice koje se primjenjuju na ukrajinske proizvode na temelju Sporazuma o pridruživanju između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju te njihovih država članica, s jedne strane, i Ukrajine, s druge strane

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 207. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrta zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ([1]),

budući da:

(1) Sporazum o pridruživanju između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju te njihovih država članica, s jedne strane, i Ukrajine, s druge strane ([2]) („Sporazum o pridruživanju”), temelj je odnosa Unije i Ukrajine. U skladu s Odlukom Vijeća 2014/668/EU ([3]) glava IV. Sporazuma o pridruživanju, koja se odnosi na trgovinu i pitanja povezana s trgovinom, privremeno se primjenjivala od 1. siječnja 2016., a stupila je na snagu 1. rujna 2017. nakon što su taj sporazum ratificirale sve države članice.

(2) Sporazumom o pridruživanju izražava se želja stranaka Sporazuma o pridruživanju („stranke”) za ambicioznim i inovativnim jačanjem i širenjem odnosa te olakšavanjem i ostvarenjem postupne gospodarske integracije u skladu s pravima i obvezama koje proizlaze iz članstva stranaka u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji.

(3) Člankom 25. Sporazuma o pridruživanju predviđa se postupno uspostavljanje područja slobodne trgovine između stranaka u skladu s člankom XXIV. Općeg sporazuma o carinama i trgovini iz 1994. (GATT iz 1994.). U tu se svrhu člankom 29. Sporazuma o pridruživanju predviđaju postupno ukidanje carina u skladu s popisima iz Sporazuma o pridruživanju i mogućnost ubrzavanja i širenja takvog ukidanja.

(4) Ničim izazvan i neopravdan agresivni rat Rusije protiv Ukrajine koji traje od 24. veljače 2022. ima velik negativan utjecaj na sposobnost Ukrajine da trguje s ostatkom svijeta, kako zbog uništenja proizvodnih kapaciteta tako i zbog nedostupnosti znatnog dijela prijevoznih sredstava zbog, na primjer, ograničenog i neizvjesnog pristupa Crnome moru. U takvim iznimnim okolnostima te kako bi se ublažile štetne gospodarske posljedice agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine, potrebno je ubrzati razvoj bližih gospodarskih odnosa Unije i Ukrajine kako bi se ukrajinskim vlastima i stanovništvu nastavila pružati potpora. Stoga je potrebno i primjereno nastaviti poticati trgovinske tokove i odobravati povlastice u obliku mjera liberalizacije trgovine za sve proizvode u skladu s ubrzanjem ukidanja carina na trgovinu između Unije i Ukrajine.

([1]) Stajalište Europskog parlamenta od 23. travnja 2024. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća 13. svibnja 2024.
([2]) SL L 161, 29.5.2014., str. 3.
([3]) Odluka Vijeća 2014/668/EU od 23. lipnja 2014. o potpisivanju, u ime Europske unije, i privremenoj primjeni Sporazuma o pridruživanju između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju te njihovih država članica, s jedne strane, i Ukrajine, s druge strane, u pogledu glave III. (uz iznimku odredbi koje se odnose na postupanje prema državljanima trećih zemalja koji su zakonito zaposleni kao radnici na državnom području druge stranke) i glava IV., V., VI. i VII. Sporazuma, kao i povezanih priloga i protokola (SL L 278, 20.9.2014., str. 1.).

(5) U skladu s člankom 21. stavkom 3. Ugovora o Europskoj uniji Unija osigurava koherentnost među različitim područjima svojeg vanjskog djelovanja. Na temelju članka 207. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije zajednička trgovinska politika vodi se u kontekstu načela i ciljeva vanjskog djelovanja Unije.

(6) Uredba (EU) 2023/1077 Europskog parlamenta i Vijeća ([4]) prestaje važiti 5. lipnja 2024.

(7) Privremene mjere liberalizacije trgovine uspostavljene ovom Uredbom trebale bi imati sljedeći oblik: i. suspenzija primjene sustava ulaznih cijena na voće i povrće; ii. suspenzija carinskih kvota i uvoznih carina; i iii. suspenzija primjene poglavlja V. i članka 24. Uredbe (EU) 2015/478 Europskog parlamenta i Vijeća ([5]). Tim će mjerama Unija zapravo privremeno pružiti odgovarajuću gospodarsku i financijsku potporu u korist Ukrajine i pogođenih gospodarskih subjekata.

(8) Kako bi se spriječile prijevare, povlaštene režime uspostavljene ovom Uredbom trebalo bi uvjetovati postupanjem Ukrajine u skladu sa svim relevantnim uvjetima za stjecanje povlastica iz Sporazuma o pridruživanju, među ostalim s pravilima o podrijetlu predmetnih proizvoda i postupcima koji se na njih odnose, te njezinim sudjelovanjem u bliskoj administrativnoj suradnji s Unijom, kako je predviđeno Sporazumom o pridruživanju.

(9) Povlaštene režime uspostavljene ovom Uredbom trebalo bi uvjetovati i suzdržavanjem Ukrajine od uvođenja novih carina ili davanja s istovrsnim učinkom i novih količinskih ograničenja ili mjera s istovrsnim učinkom, od povećanja postojećih razina carina ili davanja ili uvođenja bilo kakvih drugih ograničenja trgovine s Unijom, osim ako je to jasno opravdano u kontekstu agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine.

(10) Povlaštene režime uspostavljene ovom Uredbom također bi trebalo uvjetovati time da Ukrajina trajno poštuje opća načela Sporazuma o pridruživanju. U tom smislu, člankom 2. Sporazuma o pridruživanju utvrđeno je, među ostalim, da su poštovanje demokratskih načela, ljudskih prava i temeljnih sloboda, promicanje poštovanja načela suverenosti i teritorijalne cjelovitosti, nepovredivosti granica i neovisnosti te suzbijanje širenja oružja za masovno uništenje, povezanih materijala i sredstava za njihovu upotrebu ključni elementi Sporazuma o pridruživanju. Nadalje, u članku 3. Sporazuma o pridruživanju navodi se da su vladavina prava, dobro upravljanje, borba protiv korupcije, borba protiv različitih oblika transnacionalnog organiziranog kriminala i terorizma, promicanje održivog razvoja i djelotvoran multilateralizam od središnjeg značenja za jačanje odnosa među strankama.

(11) Podložno procjeni koju Komisija provodi u kontekstu redovitog praćenja učinka ove Uredbe, a koja se pokreće na temelju propisno obrazloženog zahtjeva države članice ili na inicijativu Komisije, potrebno je predvidjeti mogućnost poduzimanja svih potrebnih mjera u pogledu uvoza bilo kojeg proizvoda obuhvaćenog područjem primjene ove Uredbe, na primjer pšenice i drugih žitarica, koji štetno utječe na tržište istovjetnih ili izravno konkurentnih proizvoda u Uniji ili u jednoj ili više država članica. Stanje je osobito nesigurno na tržištima jaja, peradi, šećera, zobi, kukuruza, prekrupe i meda, te povećanje uvoza iz Ukrajine može naštetiti poljoprivrednim proizvođačima iz Unije. Primjereno je uvesti automatsku zaštitnu mjeru za te proizvode koja se aktivira ako kumulativne količine uvoza bilo kojeg od tih proizvoda u određenom razdoblju dosegnu određenu razinu na temelju aritmetičke sredine količina uvoza zabilježenih u razdoblju od 1. srpnja do 31. prosinca 2021., u 2022. i 2023.

(12) Na uvoz iz Ukrajine, uključujući žitarice i sjeme uljarica, može se primijeniti nadzor na temelju poglavlja IV. Uredbe (EU) 2015/478, koji uključuje mogućnost da se kao uvjet za stavljanje u slobodan promet zahtijeva predočenje isprave o nadzoru (uvozna dozvola), ako trend u uvozu prijeti uzrokovanjem štete Unijinim proizvođačima i ako to zahtijevaju interesi Unije.

(13) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti za privremenu suspenziju povlaštenih režima iz članka 1. stavka 1. ako uvjeti za stjecanje prava na te povlaštene režime više nisu ispunjeni i za uvođenje zaštitnih mjera u slučajevima kad uvoz na temelju ove Uredbe štetno utječe na

([4]) Uredba (EU) 2023/1077 Europskog parlamenta i Vijeća od 31. svibnja 2023. o privremenim mjerama liberalizacije trgovine kojima se dopunjuju trgovinske povlastice koje se primjenjuju na ukrajinske proizvode na temelju Sporazuma o pridruživanju između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju te njihovih država članica, s jedne strane, i Ukrajine, s druge strane (SL L 144, 5.6.2023., str. 1.).

([5]) Uredba (EU) 2015/478 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2015. o zajedničkim pravilima za uvoz (SL L 83, 27.3.2015., str. 16.).

tržište istovjetnih ili izravno konkurentnih proizvoda u Uniji ili u jednoj ili više država članica. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ([6]). Za donošenje privremenih zaštitnih mjera trebalo bi primijeniti savjetodavni postupak predviđen u toj uredbi s obzirom na učinak i prirodu tih mjera te njihovu sekvencijalnu logiku u odnosu na donošenje konačnih zaštitnih mjera. Dodatno, taj savjetodani postupak trebalo bi primijeniti za donošenje aranžmana za praćenje količina uvoza jaja, peradi, šećera, zobi, kukuruza, prekrupe i meda iz Ukrajine, kako bi se zajamčilo djelotvorno funkcioniranje automatske zaštite.

(14) Godišnje izvješće Komisije o provedbi područja produbljene i sveobuhvatne slobodne trgovine, koje je sastavni dio Sporazuma o pridruživanju, trebalo bi sadržavati detaljnu ocjenu provedbe mjera liberalizacije trgovine uspostavljenih ovom Uredbom.

(15) S obzirom na prestanak važenja Uredbe (EU) 2023/1077 5. lipnja 2024. ova bi Uredba trebala stupiti na snagu 6. lipnja 2024.,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.

Mjere liberalizacije trgovine

1. Uvode se sljedeći povlašteni režimi:

(a) primjena sustava ulaznih cijena suspendira se za one proizvode na koje se primjenjuje kako je određeno u Prilogu I.-A Sporazumu o pridruživanju. Na uvoz tih proizvoda ne primjenjuju se carine;

(b) suspendiraju se sve carinske kvote utvrđene na temelju Priloga I.-A Sporazumu i dopušta se bescarinski uvoz proizvoda obuhvaćenih tim kvotama iz Ukrajine u Uniju.

2. Primjena poglavlja V. i članka 24. Uredbe (EU) 2015/478 privremeno se suspendira za uvoz podrijetlom iz Ukrajine.

Članak 2.

Uvjeti za stjecanje prava na povlaštene režime

Povlašteni režimi iz članka 1. stavka 1. podliježu sljedećim uvjetima:

(a) usklađenost Ukrajine s pravilima o podrijetlu proizvoda i postupcima koji se na njih odnose, kako je utvrđeno u Sporazumu o pridruživanju;

(b) suzdržavanje Ukrajine od uvođenja novih carina ili davanja s istovrsnim učinkom i novih količinskih ograničenja ili mjera s istovrsnim učinkom za uvoz podrijetlom iz Unije, od povećanja postojećih carina ili davanja ili uvođenja bilo kakvih drugih ograničenja na trgovinu s Unijom, što uključuje i diskriminirajuće unutarnje administrativne mjere, osim ako je to jasno opravdano u kontekstu rata; i

(c) poštovanje, od strane Ukrajine, demokratskih načela, ljudskih prava i temeljnih sloboda, poštovanje načela vladavine prava te ulaganje stalnih i ustrajnih napora u borbu protiv korupcije i nezakonitih aktivnosti, kako je utvrđeno u člancima 2., 3. i 22. Sporazuma o pridruživanju.

([6]) Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

Članak 3.

Privremena suspenzija

1. Ako Komisija ustanovi da postoji dovoljno dokaza da Ukrajina ne ispunjava uvjete utvrđene u članku 2., ona može, provedbenim aktom, u cijelosti ili djelomično suspendirati povlaštene režime iz članka 1. stavka 1. Taj se provedbeni akt donosi u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 5. stavka 3.

2. Ako država članica zatraži da Komisija suspendira bilo koji povlašteni režim zbog toga što Ukrajina ne ispunjava uvjete utvrđene u članku 2. točki (b), Komisija u roku od četiri mjeseca od tog zahtjeva daje obrazloženo mišljenje o utemeljenosti tvrdnje da Ukrajina ne ispunjava uvjete. Ako Komisija zaključi da je tvrdnja utemeljena, ona pokreće postupak iz stavka 1. ovog članka.

Članak 4.

Zaštitne mjere

1. Ako se proizvod obuhvaćen člankom 1. stavkom 1. podrijetlom iz Ukrajine uvozi pod uvjetima koji štetno utječu na tržište istovjetnih ili izravno konkurentnih proizvoda u Uniji ili u jednoj ili više država članica, Komisija može provedbenim aktom uvesti bilo koju potrebnu mjeru. Taj se provedbeni akt donosi u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 5. stavka 3.

Takva se mjera može uvesti na onoliko dugo koliko je potrebno da se suzbiju štetni učinci na tržište istovjetnih ili izravno konkurentnih proizvoda u Uniji ili u jednoj ili više država članica.

2. Komisija redovito prati učinak ove Uredbe uzimajući u obzir informacije o izvozu, uvozu, cijenama na tržištu Unije ili na tržištu jedne ili više država članica i proizvodnji u Uniji proizvoda na koje se primjenjuju mjere liberalizacije trgovine na temelju članka 1. stavka 1. točke (b).

Komisija svaka dva mjeseca obavješćuje države članice o rezultatima redovitog praćenja, počevši od 6. lipnja 2024.

3. Komisija provodi procjenu stanja na tržištu istovjetnih ili izravno konkurentnih proizvoda u Uniji ili u jednoj ili više država članica radi uvođenja mjera u skladu sa stavkom 1. Ta se procjena pokreće:

(a) na temelju propisno obrazloženog zahtjeva države članice koji uključuje dostatne dokaze prima facie, razumno dostupne toj državi članici u skladu sa stavkom 4., o uvozu koji štetno utječe na tržište iz stavka 1.; ili

(b) na inicijativu Komisije, nakon što Komisiji postane očito da postoje dostatni dokazi prima facie o uvozu koji štetno utječe na tržište iz stavka 1.

Procjena iz prvog podstavka zaključuje se u roku od četiri mjeseca od njezina pokretanja.

4. U provedbi procjene na temelju stavka 3. Komisija uzima u obzir sva relevantna tržišna kretanja, uključujući učinak predmetnog uvoza na stanje na tržištu istovjetnih ili izravno konkurentnih proizvoda u Uniji ili u jednoj ili više država članica. Ta procjena uključuje čimbenike kao što su:

(a) stopa i obujam povećanja uvoza, u apsolutnom i relativnom iznosu, predmetnog proizvoda iz Ukrajine;

(b) učinak predmetnog uvoza na proizvodnju i cijene na tržištu Unije ili na tržištu jedne ili više država članica, uzimajući u obzir kretanje uvoza iz drugih izvora.

Popis čimbenika iz prvog podstavka nije taksativan te se u obzir mogu uzeti i drugi relevantni čimbenici.

5. U kritičnim okolnostima u kojima bi odgoda prouzročila štetu koju bi bilo teško popraviti, Komisija može provedbenim aktom privremeno uvesti sve potrebne mjere. Takva se mjera može uvesti samo nakon propisno obrazloženog zahtjeva države članice u skladu sa stavkom 3. točkom (a) ovog članka i donosi se u roku od 21 dana nakon primitka zahtjeva. Taj se provedbeni akt donosi u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 5. stavka 4. Privremena zaštitna mjera ne smije trajati dulje od 120 dana.

6. Ako Komisija na temelju rezultata procjene iz stavka 3. smatra da je tržište istovjetnih ili izravno konkurentnih proizvoda u Uniji ili u jednoj ili više država članica pogođeno štetnim utjecajem i namjerava uvesti konačnu mjeru u skladu sa stavkom 1., ona u *Službenom listu Europske unije* objavljuje obavijest o uvođenju takve mjere. Obavijest sadržava sažetak glavnih rezultata procjene i rok u kojem se zainteresirane strane mogu očitovati u pisanom obliku. Taj rok ne smije biti dulji od 10 dana od datuma objave te obavijesti.

7. Ako u razdoblju od 6. lipnja do 31. prosinca 2024. kumulativna količina uvezenih jaja, peradi, šećera, zobi, kukuruza, prekrupe ili meda od 1. siječnja 2024. dosegne aritmetičku sredinu količine odgovarajućih uvezenih proizvoda zabilježene u razdoblju od 1. srpnja do 31. prosinca 2021., u 2022. i 2023., Komisija u roku od 14 dana i nakon što obavijesti Odbor za zaštitne mjere osnovan člankom 3. stavkom 1. Uredbe (EU) 2015/478 („Odbor za zaštitne mjere”):

(a) za taj proizvod ponovno uvodi odgovarajuću carinsku kvotu suspendiranu člankom 1. stavkom 1. točkom (b) ove Uredbe, do 31. prosinca 2024.; i

(b) od 1. siječnja 2025. uvodi carinsku kvotu jednaku pet dvanaestina te aritmetičke sredine ili odgovarajuću carinsku kvotu suspendiranu člankom 1. stavkom 1. točkom (b) ove Uredbe, ovisno o tome koja je veća.

Ako u razdoblju od 1. siječnja do 5. lipnja 2025. kumulativna količina uvezenih jaja, peradi, šećera, zobi, kukuruza, prekrupe ili meda za razdoblje od 1. siječnja 2025. dosegne pet dvanaestina aritmetičke sredine količine odgovarajućih uvezenih proizvoda zabilježene u razdoblju od 1. srpnja do 31. prosinca 2021., u 2022. i 2023., Komisija u roku od 14 dana i nakon što obavijesti Odbor za zaštitne mjere za taj proizvod ponovno uvodi odgovarajuću carinsku kvotu suspendiranu člankom 1. stavkom 1. točkom (b).

Za potrebe ovog stavka pojmovi jaja, perad, šećer, zob, kukuruz, prekrupa i med odnose se na sve proizvode obuhvaćene carinskim kvotama iz Dodatka Prilogu I.-A Sporazumu o pridruživanju za jaja i albumine, meso peradi i proizvode od mesa peradi, šećere, zob, kukuruz, brašno i pelete, ječmenu prekrupu i krupicu, zrna žitarica drukčije obrađena i med. Aritmetička sredina iz ovog stavka izračunava se tako da se zbroj količine proizvoda uvezenih u razdoblju od 1. srpnja do 31. prosinca 2021., u 2022. i 2023. podijeli s dva i pol.

Komisija može donijeti provedbeni akt kojim se utvrđuju aranžmani za nadzor uvezenih količina iz ovog stavka. Taj se provedbeni akt donosi u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 5. stavka 4.

8. Ako Komisija uvede mjeru u skladu sa stavkom 1., 5. ili 7. kojom se ponovno uvodi carinska kvota suspendirana člankom 1. stavkom 1. točkom (b), količina uvezena tijekom kalendarske godine u kojoj Komisija uvede tu mjeru uzima se u obzir pri upravljanju tom carinskom kvotom.

Članak 5.

Postupak odbora

1. Komisiji u pogledu članka 3. stavka 1. ove Uredbe pomaže Odbor za carinski zakonik osnovan člankom 285. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ([7]). Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

2. Komisiji u pogledu članka 4. stavka 1. ove Uredbe pomaže Odbor za zaštitne mjere. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

3. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

([7]) Uredba (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. listopada 2013. o Carinskom zakoniku Unije (SL L 269, 10.10.2013., str. 1.).

4. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 4. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 6.

Ocjena provedbe mjera liberalizacije trgovine

Godišnje izvješće Komisije o provedbi područja produbljene i sveobuhvatne slobodne trgovine sadržava detaljnu ocjenu provedbe mjera liberalizacije trgovine iz ove Uredbe i uključuje, u mjeri u kojoj je to primjereno, ocjenu društvenog učinka tih mjera u Ukrajini i u Uniji. Podaci o uvozu proizvodâ iz članka 1. stavka 1. točke (b) objavljuju se na internetskim stranicama Komisije te se ažuriraju jedanput mjesečno.

Članak 7.

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu 6. lipnja 2024.

Ova Uredba primjenjuje se do 5. lipnja 2025.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 14. svibnja 2024.

Za Europski parlament	*Za Vijeće*
Predsjednica	*Predsjednica*
R. METSOLA	H. LAHBIB

U vezi s ovom Uredbom dana je jedna izjava koja se može pronaći u SL C ([8]).

([8]) Izjava Komisije o praćenju uvoza žitarica iz Ukrajine povodom donošenja Uredbe (EU) 2024/1392 Europskog parlamenta i Vijeća o privremenim mjerama liberalizacije trgovine kojima se dopunjuju trgovinske povlastice koje se primjenjuju na ukrajinske proizvode na temelju Sporazuma o pridruživanju između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju te njihovih država članica, s jedne strane, i Ukrajine, s druge strane (SL C, C/2024/3357, 29.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3357/oj).